

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.012/2021/5.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

Dr. Osztovits András előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Az I. rendű felperes: ...

A II. rendű felperes: ...

Az I-II. rendű felperések képviselője: Olsavszky Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Olsavszky Péter ügyvéd)

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: Vitári Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Balogh István ügyvéd)

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű felperések

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.355/2020/7. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 21.G.41.540/2018/50-II. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a felperesek teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 767.500 (hétsházhatvanhétezer-ötszáz) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2006. augusztus 29-én a felperesek, mint egyetemlege adóstársak az alperessel mint hitelezővel CHF alapú kölcsönszerződést kötöttek. A szerződésben megjelölt kölcsönösszeg 55.479 CHF, a kezdő ügyleti kamat évi 2,4%, a kezdő teljes hiteldíjmutató (THM) évi 5,0637%, a kezelési költség évi 1,8% volt. A felek a kölcsön futamidejét 240 hónapban, lejártát 2026. október 15. napjában, a törlesztőrészek összegét havonta 374,51 CHF-ben határozták meg. A felperesek „Tájékoztatás a

[2] külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű okiratot (a továbbiakban: kockázatfeltáró nyilatkozat) is aláírtak. A felperesek a kölcsönszerződésből eredő tartozásukat 2018. január 31-én kiegyenlítették.

[3]

[4] A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

[2] A felperesek keresetükben a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánításával az alperes 7.625.435 Ft megfizetésére kötelezését kérték. A szerződés érvénytelenségét elsődlegesen arra alapították, hogy nem kaptak a szerződéskötést megelőzően az alperestől a 2/2014. PJE határozatban, valamint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17. és C-186/16. számú ítéleteiben megfogalmazott követelményeknek megfelelő tájékoztatást az árfolyamváltozás kockázatáról. Másodlagosan az érvénytelenség okaként a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiban meghatározott tartalmi elemek hiányát jelölték meg. Álláspontjuk szerint a szerződés tárgya kizárólag CHF-ben került meghatározásra, de a szerződésből nem állapítható meg, hogy azt a folyósításkor milyen árfolyamon számítják át forintra, emiatt a szerződés tárgya nem megfelelően meghatározott. Kifejtették, a szerződés csak tájékoztató jelleggel rögzíti az ügyleti kamat mértékét, ezért az ügyleti kamat és a THM mértékének meghatározása sem megfelelő. Állításuk szerint az alperes nem az irányadó jogszabálynak megfelelően számolta ki a THM-et, és a törlesztőrészletek sem meghatározottak a kölcsönszerződésben.

[3] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[5]

[6] Az első- és a másodfokú határozat

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Tényként rögzítette, hogy a kölcsönszerződés tartalmazza a kölcsön tárgyát, amelyet a szerződés I.1. pontja 55.479 CHF-ben határozott meg, a IV.2. pontja pedig rögzíti a törlesztőrészletek összegét is 374,51 CHF-ben. A bíróság megítélése szerint a THM számítása a 41/1997. (III. 5.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelel, annak során nem kell figyelembe venni az árfolyamváltozást. A kockázatfeltáró nyilatkozat felhívta a felperesek figyelmét arra, hogy az árfolyam emelkedése előre nem látható és ki nem számítható többletköltséget okozhat. Az alperes írásbeli tájékoztatása alapján a felperesek nem gondolhatták alappal, hogy az árfolyamváltozás kockázata nem valós, vagy az őket csak korlátozott mértékben terheli és a felperesek nem tudták bizonyítani, hogy szóban ettől eltérő, megtévesztő tájékoztatást kaptak volna.

[5] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: az rHpt. 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában foglaltakhoz képest a 2/2014. PJE 1. pontja azt a többletkövetelményt támasztotta az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatással szemben, hogy az ne keltsen olyan hamis látszatot, mintha a kockázat nem lenne valós vagy az csak korlátozott mértékben terhelne a fogyasztót. Az EUB vonatkozó joggyakorlatában a tájékoztatással szemben azt a többletkövetelményt fogalmazta meg, hogy a tájékoztatás ne csak a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének lehetőségére hívja fel a fogyasztó figyelmét, hanem annak alapján a fogyasztó fel tudja mérni a kockázatnak a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását is. A peres felek között a perbeli kölcsönszerződés VII.2. pontja és a kockázatfeltáró nyilatkozat is felhívta a figyelmet az árfolyamváltozás kockázatára.

[6] A másodfokú bíróság szerint a perbeli kölcsönszerződés mindenben eleget tett az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c), e) pontjaiban írtaknak, annak I.1. pontja egyértelműen meghatározza a kölcsön tárgyát 55.479 CHF-ban. A szerződés IV.2. pontja alapján a felpereseknek a CHF-ben meghatározott összegű kölcsönt elsősorban CHF-ben kellett visszafizetniük, a szerződés tárgyának megfelelő meghatározásához nem volt szükséges a CHF-ben meghatározott kölcsönösszeg forint ellenértékének, vagy forintra váltásakor alkalmazott árfolyamának a feltüntetése. A IV.2. pont lehetőséget adott a felpereseknek a törlesztőrészletek más pénznemben való teljesítésére is.

[7] A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a kölcsönszerződés III.1. pontja tartalmazza a THM éves %-ban kifejezett mértékét. A III.3. pont rögzíti, igaz csak tájékoztató jelleggel a kölcsön ügyleti kamatának mértékét évi 2,4%-ban azzal, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a hirdetményben megállapított érték. A másodfokú bíróság utalt arra, a változó kamatozású kölcsönszerződések sajátossága, hogy a folyósítás időpontjában alkalmazott kamat mértéke eltérhet a szerződéskötés időpontjában alkalmazott kamatétól, ezért a szerződésben megadott kamat – szükségszerűen – csak tájékoztató jellegű lehet. A szerződés IV.2. pontja meghatározza a havonkénti törlesztőrészletek összegét, számát és a törlesztési időpontokat is. Mindezekre figyelemmel, a kölcsönszerződés nem ütközött az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjába.

[7]

[8] A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[8] A felperesek felülvizsgálati kérelmükében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a keresetüknek helytadó, másodlagosan az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasító határozat meghozatalát kérték. Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseibe, a 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiba, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdésébe és 237. §-ába ütköző módon jogszabálysértő, sérti továbbá a 2/2014. PJE határozatban és a 93/13/EGK irányelvben írtakat és a C-51/17. számú ítéletben kifejtetteket is. Állították, a másodfokú bíróság eljárási szabályt sértő módon hagyta helyben az elsőfokú bíróság ítéletét annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság egy másik bank másik szerződésében foglalt árfolyamkockázatról adott tájékoztatást rögzítette az ítéleti tényállásban. A Győri Ítéltábla és a Fővárosi Ítéltábla határozataira is hivatkozással kifejtették, hogy a perbeli kölcsönszerződésben nem megfelelő az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás, az nem teszi lehetővé, hogy a fogyasztó az összes lényeges információ birtokában tudja értékelni az árfolyamváltozásnak, illetve a deviza kamatlábak változásának pénzügyi kötelezettségére gyakorolt konkrét gazdasági következményeit. Álláspontjuk szerint a perbeli árfolyamkockázati tájékoztatás nem felel meg a Kúria 2019. április 10-én kiadott tájékoztatójában meghatározott szempontoknak sem. A Kúria ezen iránymutatása alapján az állapítható meg, hogy a perbeli szerződés rendelkezése, továbbá a kockázatfeltáró nyilatkozat nem teljesíti az abban foglaltakat, így a felperest nem terhelte az ellenbizonyítás kötelezettsége.

[9] Az rHpt. 213. § a), b), c) és e) pontjával kapcsolatban kifejtették, hogy a szerződés I.1. és II.1 pontja ellentétben áll egymással, mivel egyrészt a devizaösszeg rendelkezésre bocsátásáról van szó, ugyanakkor ezt az összeget nem folyósították, hanem csak a forintösszegnek a folyósítás napján írt deviza ellenértékében tartották nyilván a kölcsönt. Az EUB C-126/17. számú ítélete alapján a kölcsön összege akkor ismerhető meg, hogyha legalább a forint vagy a CHF vagy az árfolyammal kapcsolatos adatok közül kettőt tartalmaz. Állították, a szerződés alapján nem számolható ki a kölcsön pontos összege, mivel nem rendelkezik kifejezetten arról, hogy mikor és milyen alkalmazott árfolyamot kell figyelembe venni. Állították, az alperes semmilyen számítással nem tudta igazolni, hogy a kölcsönszerződésben szereplő THM mértéke valós, ezért ezen semmisségi ok is fennáll.

[10] Tekintettel arra, hogy a kölcsönszerződés a kamatot tájékoztató jelleggel közli, így ténylegesen az sem került meghatározásra. A kölcsönszerződés megkötésének időpontjában a felek előtt nem volt ismert, hogy az adósnak milyen mértékű kamatot kell megfizetnie. Tekintettel arra, hogy a kamat mértéke ekként nem meghatározott, így a THM sem lehet az.

[11] A kölcsönszerződés IV.2. pontja alapján a törlesztőrészlet összege csak tájékoztató jellegű, nem konkrétan meghatározott, ami a kamat tájékoztató jellegű meghatározása miatt egyébként is ilyennek minősül. Az 1/2016. PJE értelmében a kölcsönadott devizaösszegnek a folyósított forintösszegnek, illetve a forintban teljesítendő törlesztőrészleteknek egyértelműen kiszámíthatónak kell lenni, tekintettel arra, hogy a szerződés rendelkezései ennek nem felelnek meg, így a kölcsönszerződés nem tartalmazza a szerződés tárgyát, a törlesztőrészleteket, továbbá azok kiszámíthatósága sem lehetséges. A felperesek utaltak a Kúria Pfv.I.20.728/2013/6. számú ítéletében írtakra is, miszerint a kiszámíthatóság önmagában nem elégséges az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában rögzített feltétel teljesüléséhez.

[12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

[9]

[10] A Kúria döntése és jogi indokai

[13] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

[14] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben egyrészt vitatták, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás megfelelő tartalmú volt, e körben az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében írtak megsértésére hivatkoztak, másrészt állították, hogy a jogerős ítélet az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) b) c) és e) pontjaiba ütközik.

[15] Az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás kapcsán a felperesek egyrészt azzal érveltek, hogy eljárási szabálysértést követett el a másodfokú bíróság, amikor a tényállást pontosította, másrészt a tájékoztatás tisztességtelenségére hivatkoztak. Ezekkel kapcsolatos

érveiket kifejtették, de e tekintetben megsértett eljárási jogszabályhelyeket nem jelöltek meg, a megjelölt anyagi jogszabályi rendelkezések pedig nem tették lehetővé az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tisztességtelenségének érdemi vizsgálatát. A Kúria e körben utal arra, hogy az rHpt. 203. §-ának (6) és (7) bekezdései a tájékoztatást írják elő, amire sor került, így az rHpt. hivatkozott rendelkezésének megsértése nem állapítható meg, de ha megállapítható lenne, az sem eredményezhetné a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását figyelemmel a 6/2013. PJE határozatban is kifejtettekre.

[16] A Kúria egyetértett a másodfokú bíróság jogi álláspontjával, hogy a kölcsönszerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés hivatkozott rendelkezéseit nem sérti.

[17] A szerződés tárgya egyértelműen megállapítható, a kölcsön összege CHF-ben a szerződésben rögzítésre került és tekintettel arra, hogy a 6/2013. PJE határozat szerinti effektivitási kikötéssel ellátott deviza szerződés megkötésére került sor az árfolyam megjelölése szükségtelen volt. Nem vitásan a szerződés más pénznemben történő teljesítésre is lehetőséget adott, de a szerződés e tekintetben is meghatározta az átváltási árfolyamot. Ezen árfolyam meghatározás részleges érvénytelenségét a 2014. évi XXXVIII. és XL. törvények (a továbbiakban: DH törvények) megállapították és az okozott jogsérelmet az elszámolással megszüntették.

[18] A szerződés a kezdő THM-t tételesen, 5,0637 %-ban rögzítette, így figyelemmel a 6/2021. PJE határozatban írtakra, a szerződés az rHpt. hivatkozott rendelkezésébe nem ütközött, a THM megtévesztő megállapítására a felperesek pedig nem hivatkoztak.

[19] A szerződés a kezdő ügyleti kamatot meghatározta. Nem vitásan a szerződés a kamat tisztességtelen emelésére lehetőséget biztosított, de ezen tisztességtelen szerződési rendelkezés nem az egész szerződés, csak az adott rendelkezés tisztességtelenségét, vagyis a szerződés részleges érvénytelenségét eredményezte, amelynek jogkövetkezményét a DH törvények szerinti elszámolás rendezte. Ettől eltérő következtetésre a felperesek felülvizsgálati kérelméből sem lehet jutni.

[20] A szerződés a törlesztő részletek összegét egyértelműen meghatározza havi 374,51 CHF-ben, így emiatt a szerződés nem ütközik az rHpt. hivatkozott rendelkezésébe. Ha pedig a felperesek éltek azzal a szerződésben biztosított lehetőséggel, hogy nem CHF-ben törlesztenek, annak árfolyamával kapcsolatban az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja kapcsán kifejtettek megfelelően irányadóak. A felperesek által hivatkozott Pfv.I.20.728/2013/6. számú ítélet, figyelemmel arra, hogy jelen ügyben nem deviza alapú, hanem effektivitási kikötéssel ellátott szerződés megkötésére került sor, nem irányadó. Amennyiben a fogyasztó mégis forintban törlesztett, az 1/2016. PJE határozatban írtakra tekintettel elegendő, ha a törlesztő részlet forintban kiszámítható volt.

[21] A Kúria mindezekre figyelemmel nem találta megállapíthatónak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[11]

[12] Záró rész

[22] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felpereseket az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási – figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, az alperes jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló – költségének megfizetésére. A felperesek teljes személyes költségmentességére tekintettel a felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

[23] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

[13]

[14] Budapest, 2021. október 12.

[15]

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Farkas Attila sk. bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/

tisztviselő